

Slobodan Kulić
C.O.M. sudija za egzote

**Karakteristične greške kod meksičkih zimovki
aktualni standard**

Poslednjih godina, paralelno sa povećanjem broja izložbenih eksponata meksičke zimovke, pojavilo se i značajno interesovanje za njih, kako izlagača tako i drugih zainteresovanih odgajivača i posetilaca. Postavljena su mi brojna pitanja i istaknut veliki broj nejasnoća u vezi standarda, ocenjivanja i pojedinih grešaka. Sve su to jasni znaci i dovoljni razlozi da se konstatuje postojanje potrebe za posebnim standardom za ocenjivanje ovih ptica.

Što se trenutne situacije tiče, koliko je meni poznato, osim nekih pokušaja u vidu odrednica za ocenjivanje ovih ptica, nema posebnog standarda, čak i u zemljama sa vrlo razvijenom avikulturom, kao što su Nemačka, Holandija, Italija, Francuska, Španija, Portugalija.

Ono što se može pročitati u literaturi ili na internetu nije bilo dovoljno da da odgovore na sva pitanja. U knjizi „Standardi za ocenjivanje ptica” je dobro urađena tehnika ocenjivanja nedomestifikovanih egzotičnih ptica, ali je šturo obrađena ova vrsta ptica, a tekstovi koji su objavljeni u Avi fauni i Batudi samo su nagoveštaji rešenja ove problematike i pokazatelji smera u kome treba kanalisati aktivnosti. I na internetu nije moguće naći neka ozbiljnija tumačenja, mada ima pokušaja, čak i dobrih komentara, naročito na španskim web sajtovima.

Iz svih navedenih razloga ova tema je meni kao ocenjivaču i nekom ko dugi niz godina prati standarde za ocenjivanje ptica bila izazov da se pozabavim ovom problematikom i pokušam da dam odgovore na neka pitanja!

Radi lakšeg snalaženja u potrazi za podacima u literaturi ili na internetu - web sajtovima evo nekoliko stranih naziva za ovu vrstu ptica:

Naučni ili latinski: *Carpodacus maxicanus* (Muller, 1776)
sin. *Erythrina Mexicana*, *Haemorhous mexicanus*

Engleski: House finch; Rosefinch;

Nemački: Hausgimpl; Karmingimpl

Francuski: Roselin du Mexique;

Italijanski: Ciuffolotto messicano;

Španski: Lentejas mexicana

Hrvatski: Meksička rujnica

Slovenački: Mehiški ščinkavec

© Terry Sohl

Meksička zimovka

SISTEMATIZACIJA

Sistematizacija

Class: [Aves](#)

Order: [Passeriformes](#)

Suborder: [Passeri](#)

Parvorder: [Passerida](#)

Family: [Fringillidae](#)

Subfamily: [Carduelinae](#)

Genus: [Carpodacus](#)

Species: *Carpodacus mexicanus* ([Müller](#), 1776)

Class:	<u>Aves</u>
Order:	<u>Passeriformes</u>
Suborder:	<u>Passeri</u>
Parvorder:	<u>Passerida</u>
Family:	<u>Fringillidae</u>
Subfamily:	<u>Carduelinae</u>
Genus:	<u>Carpodacus</u>
Species:	<i>C. mexicanus</i>
<u>Binomial name</u>	
<i>Carpodacus mexicanus</i> (<u>Müller</u> , 1776)	

Meksička zimovka

PODVRSTE

Vrsta Meksička zimovka *Carpodacus mexicanus* ima brojne podvrste:

Carpodacus mexicanus mexicanus: tipična, osnovna ili tzv. nominalna podvrsta; nastanjuje Meksiko;

Carpodacus mexicanus amplus: veća je i ima masivniji kljun; mužjak ima lice, obraze i grudi vatreno crvene boje; nastanjuje Gvadalupe;

Carpodacus mexicanus anconophila: Nema podataka

Carpodacus mexicanus centralis: teško se razlikuje od osnovne podvrste, a žive na istom području - Meksiko

Carpodacus mexicanus clementis: Nema opisa; nastanjuje ostrva San Clement i Coronados;

Meksička zimovka

PODVRSTE

- Carpodacus mexicanus coccineus***: Mužjak ima više rasprostranjeno crvenilo prema grudima i življu crvenu boju; nastanjuje istočni Meksiko i Sinaloa;
- Carpodacus mexicanus frontalis***: Mužjak ima crvenu kapu, obraze i grlo do baze grudi; nastanjuje Kanadu, USA i severni Meksiko;
- Carpodacus mexicanus griscomi***: gornji delovi su tamniji a donji smeđeoker boje, sa crnosmeđim prugama; nastanjuje srednji Meksiko i provinciju Guerrero;
- Carpodacus mexicanus mcgregori (vodi se kao izumrla)***:
Nema opisa; nastanjivala je ostrva San Benito i Cedros
- Carpodacus mexicanus potosinus***: nešto krupnija, mužjak ima tamniji ton crvene boje; nastanjuju Centralni Meksiko, Teksas, Rio Grande;

Meksička zimovka

PODVRSTE

Carpodacus mexicanus rhodocolpus Nema podataka

Carpodacus mexicanus rhodopnus: Nema opisa;
severozapadni Meksiko, Sinaloa

Carpodacus mexicanus roseipectus: Nema podataka

Carpodacus mexicanus ruberrimus: kod mužjaka crvena boja se nalazi samo na čelu, obrvama, bradi, grlu i vrhu grudi, ostale boje su svetlije; nastanjuje Kaliforniju do Meksika;

Carpodacus mexicanus solitudinus: Nema podataka

Meksička zimovka

PODVRSTE

Podvrsta: *C.m.frontalis*

Meksička zimovka

PODVRSTE

Mužjak

Ženka

Podvrsta:
C.m.ruberimus (solitudinus)

Meksička zimovka

KOLOR VARIJACIJA

Žuta varijanta

Meksička zimovka

IZLOŽBE – Sekcije i klase

Meksička zimovka je ptica daleko na putu domestifikacije ali se još uvek tretira kao nedomestifikovana egzotična ptica. Shodno tome ona pripada Sekciji F-2 (nedomestifikovane egzotične ptice) a prema najnovijem **popisu sekcija i klasa** ona se prijavljuje i takmiči u oviri sledećih klasa: 7 za kolekcije i 8 pojedinačno kada su u pitanju normalni, a kada su u pitanju mutacije u oviru klasa: 14 pojedinačno i 15 za kolekcije

Meksička zimovka

STANDARD

Opis standarda (nominalne podvrste)

VRSTA ⇒	MEKSIČKA ZIMOVKA 1,0	MEKSIČKA ZIMOVKA 0,1
DELOVI TELA ↓	<i>Carpodacus mexicanus mexicanus</i>	<i>Carpodacus mexicanus mexicanus</i>
VELIČINA	14-15 cm	14-15 cm
GLAVA	čelo i obrve intenzivno crvene boje	čelo i obrve smeđe boje, nedostaje intenzivna crvena boja
OBRAZI	intenzivno crveni	nedostaje intenzivna crvena boja
GORNJA STR.	smeđa	smeđa
KRILA	tamnosmeđa svetlo oivičena	tamnosmeđa svetlo oivičena
NADREPAK	intenzivno crven	nedostaje intenzivna crvena boja
REP	tamnosmeđ svetlo oivičen	tamnosmeđ svetlo oivičen
GRLO	intenzivno crveno	nedostaje intenzivna crvena boja
GRUDI	intenzivno crvene	nedostaje intenzivna crvena boja
TRBUH	crvenkast sa tamno smeđim crtežom	nedostaje crvena boja
BOKOVI	crvenkasti sa tamno smeđim crtežom	nedostaje crvena boja
OČI	tamno smeđe	tamno smeđe
KLJUN	boje roga, odozgo nešto tamniji	boje roga, odozgo nešto tamniji
NOGE	tamne	tamne

SRPSKA ORNITOLOŠKA FEDERACIJA - SUDIJSKA ORGANIZACIJA
 SERBIAN ORNITHOLOGICAL FEDERATION - ASSOCIATION OF JUDGES

SOF

OCENSKA LISTA ZA NEDOMESTIFIKOVANE
 EGZOTE
 sekcija F-2

SOSOF

Izagač: _____ Matični broj: _____

Vrsta: _____

Broj kaveza					
Broj prstena					
Crtež	20				
Boja	20				
Perje	20				
Stav i utisak	20				
Veličina i oblik	10				
Kondicija	10				
Ukupno	100				
Diferencijalni bodovi	1-3				
Ukupno sa diferencijalnim bodovima					
Napomena:	Ukupno kolekcija				
	Sklad kolekcije	0-6			
	Sve ukupno				

Datum i mesto

Sudija

literature.

Idealno bi bilo kada bi se pri ocenjivanju držali opisa iz standarda za svaku pojedinačnu podvrstu, uz dodatno korišćenje fotografija i crteža iz

S obzirom da za sada ne postoji niti obaveza odgajivača niti sudija da se pridržavaju „čistoće” u odgoju, prinuđeni smo da ocenjujemo po jednoj uopštenoj slici ove vrste, iako podvrste pokazuju manja ili veća odstupanja, najčešće u pogledu crteža, boje pa i veličine.

Na žalost takvu mogućnost moramo zanemariti jer to će možda biti neka bućnost, ali sada moramo ovako raditi makar i na štetu postojećih podvrsta.

mužjak

ženka

CRTEŽ (20 poena)

Kao što sam već napomenuo pojedinačne podvrste se međusobno razlikuju u crtežu, ali to moramo zanemariti i izložbeni eksponat ocenjivati po jednoj uopštenoj slici ove vrste, baziranoj na nominalnoj ili osnovnoj podvrsti – *Carpodacus mexicanus mexicanus*.

Generalno, kako crtež predstavlja značajnu karakteristiku svake vrste ptica potrebno je da bude čist i izražen, uz napomenu da treba uzeti u obzir promene crteža nastale određenim mutacijama ili njihovim kombinacijama.

Jasan, potpun, melaniski dobro izražen crtež zaslužuje ocenu od **18 poena**.

Greške i nepravilnosti: Nedovoljno izražen, nejasan ili nepotpun crtež. U zavisnosti od težine uočene greške ili grešaka i određenih nepravilnosti, ocena će biti umanjena za 2-5 poena.

BOJA (20 poena)

I ovde važi isto što je rečeno za boju, tj. treba se pridržavati uopštenog opisa baziranog na nominalnoj ili osnovnoj podvrsti.

Generalno posmatrajući potrebno je da boje budu čiste, izražene, sa jasnim prelazima između obojenih zona i naravno, karakteristične za ovu vrstu ili njene mutacije koje su priznate standardom.

Dobro izražena liohromska boja, zadovoljavajućeg intenziteta sa pravilnim rasporedom biće ocenjena sa 18 poena.

Greške i nepravilnosti: Nejasne i mutne boje, nedovoljno izraženi prelazi između pojedinih obojenih zona, atipična obojenost. U zavisnosti od težine uočene greške ili grešaka i nepravilnosti ocena će biti umanjena za 2-5 poena.

Meksička zimovka

Dvobojnost lipohromske boje

OCENJIVANJE

PERJE (20 poena)

Peje mora biti čisto, sjajno, neokrzano i potpuno na svim delovima tela i priljubljeno uz njega.

Ako je takvo ptica će u ovoj stavci biti ocenjena sa 18 poena.

Greške i nepravilnosti: Ptica u procesu mitarenja - sa badrljicama perja ili sa nedovoljno izraslim perjem, nepotpuna operjanost pojedinih delova tela, retko perje, nedostatak letnih pera u krilima, nedostatak dugačkih pera u repu, polomljena pera kao i nečisto perje.

Zbog ovih nepravilnosti i grešaka ocena se umanjuje za 2-5 poena.

U slučaju nedostatka više od tri letna pera u krilu, više od polovine dugačkih pera u repu ili potpune neoperjanosti pojedinih delova tela, ptica će biti isključena sa takmičenja.

Meksička zimovka

OCENJIVANJE

Greška:
neadekvatna operjanost
u tolikoj meri da dovodi do
diskvalifikacije

Meksička zimovka

OCENJIVANJE

Greška:
loše perje

DRŽANJE I STAV (20 poena)

Ova ocenska tačka, kao što joj sam naziv glasi sadrži dva elementa, koja su međusobno vrlo povezana i zajedno čine jedno specifično jedinstvo.

DRŽANJE

Držanje mora biti prirodno bez straha, pravilno i tipično za ovu vrstu. Ova ptica je po prirodi živahna i to se ne treba tretirati kao nemir u smislu greške. Držanje podrazumeva i pravilan položaj krila ili repa.

Greške i nepravilnosti: Loše držanje, grčevito držanje, nemir, uplašenost, nenaviknutost na kavez, nepravilno držanje krila (ukrščaju se, uzdignuta su ili vise) ili repa (previše uzdignut ili visi).

STAV

Pod stavom se podrazumeva, pre svega, položaj ptice u odnosu na štapić. U ovom slučaju to je 60° .

Startna ocena je 18 poena za pticu koja ima približno traženi stav.

Ukoliko ptica leži i li je isuviše uzdignuta, uspravljena, ocena će biti umanjena za odgovarajući broj poena u zavisnosti od izraženosti nepravilnosti. Telo se ne sme naslanjati na štapić.

Prema tome, kao **greške i nepravilnosti** tretiraće će se: loš položaj tela – pognutost ili prevelika uspravljenost (uvučena ili izbočena leđa, ulegnut potiljak- ali ne kao fizička anomalija veća kao stav), ležanje ili čučanje na štapiću, preširok ili preuzak stav nogu, nepravilno držanje repa

U zavisnosti od nepravilnosti i grešaka ocena će biti umanjena za 2-5 poena.

VELIČINA I OBLIK (10 poena)

I ova ocenska tačka, kao što joj sam naziv glasi, sadrži dva elementa.

VELIČINA

Veličina mora odgovarati standardu, a u zavisnosti od podvrsta kreće se između 14 i 15 cm. Veličina, osim dužine ptice, i pojedinačnih dužina delova tela, posebno kljuna podrazumeva i sklad koji bi ptica trebalo da poseduje.

Greške i nepravilnosti: Premala ili prevelika ptica, nepravilan oblik kljuna, duže ili kraće noge od standardnih.

Meksička zimovka

OCENJIVANJE

Greška: kljun

OBLIK-FORMA

Oblik mora biti pravilan i harmoničan i naravno karakterističan za ovu vrstu.

Greške i nepravilnosti: Neodgovarajući oblik - neadekvatna voluminoznost (zbijenost-zaobljenost), neadekvatna vitkost (pregojazna ili premršava ptica), prekratka ili predugačka krila, prekratke ili predugačke noge, prekratak ili predugačak rep,, pljosnata ili trouglasta glava, izbočeno čelo, neadekvatan kljun (praveliki, premali ili deformisan), ulegnuta leđa, preuzak vrat (odvojna glava od tela) ili kratak vrat sa nasađenom glavom, ulegnuta ili izbočena leđa, izbačene ili ulegnute grudi, deformitet pojedinih delova tela (nokti, prsti, noge, kljun krila, oči) ili njihov nedostatak.

Za manje greške ili nepravilnosti ocena se umanjuje za 1 a za veće čak do 5 poena. U slučaju jako izraženih nedostataka ili deformiteta ptica se isključuje sa takmičenja.

Meksička zimovka

OCENJIVANJE

Podvrsta: *C.m.frontalis*

Greška u obliku

KONDICIJA (10 poena)

Pod pojmom Kondicija podrazumevamo psihofizičko stanje ptice. Ona je trenutni odraz zdravstvenog i fizičkog stanja ptice i vrlo je bitna za ukupnu ocenu ptice. Ona mora biti živahna, dinamična, zdravog izgleda, sa otvorenim, okruglim i bistrim očima bez znakova iscrpljenosti, pothranjenosti ili gojaznosti.

Ako je ptica zdrava, mirnih i skladnih pokreta, znatiželjnog pogleda za događanja oko nje dobija 9 poena. Prljava ptica (noge ili perje) ne bi trebalo da dobije više od 8 poena.

Pritom treba naglasiti da svaki sudija može da vidi razliku između ptice koja je noge uprljala u izložbenom kavezu zbog neodgovarajuće podloge (najčešće lim ili papir) i one koja je prljava stavljena u izložbeni kavez.

Meksička zimovka

OCENJIVANJE

Ukoliko ptica deluje sanjivo, umorno i pokušava da u izložbenom kavezu spava daćemo joj 7 poena.

Ovde treba biti veoma oprezan i odrediti granicu između umora prouzrokovanog boravkom velikog broja ljudi u neposrednoj blizini kaveza, ili je umor posledica nenaviknutosti na izložbeni kavez i pospanosti kao posledice bolesti.

Greške i nepravilnosti: tromost, iscrpeljenost, gojaznost, bolestan izgled, spavanje tokom ocene, zatvoreno, poluzatvoreno, krvavo ili mutno oko, krvavo perje, rane ili kraste. Zbog ovih nepravilnosti umenjuje se ocena za 2-5 poena.

Ako su ove greške i nepravilnosti višestruke ili jako izražene, ptica se isključuje sa takmičenja. Takođe, ako je ptica bolesna moramo je diskvalifikovati, a potrebno je obavestiti i organizatora kako bi bio obavešten i dežurni veterinar.

Meksička zimovka

OCENJIVANJE

Greška u kondiciji

Meksička zimovka

OCENJIVANJE

Greške za diskvalifikaciju

Ptica sa konjuktivitisom oka

Bolesna ptica

Mada u ocenskoj listi F-2 ne stoji posebna stavka “Utisak ili opšti utisak” ili u pridodata uz stavku “Kondicija” ja bih prokomentarisao, na osnovu iskustva a i na osnovu ocenskih lista za ocenjivanje ptica iz drugih sekcija i ovu stavku.

Ona bi se mogla priključiti prethodnoj ocenskoj tački iako tamo nije navedena, jer je sa njom najviše povezana a uz to daje mogućnost sudiji da zaokruži ocenjivanje ptice sveobuhvatnim posmatranjem i procenjivanjem.

Ova stavka je logičan nastavak svih prethodnih.

Kod ptice koja se u prthodnim stavkama pokazala korektno ili je negde bila ocenjena i iznad “startne” ona će dobiti visoku ocenu, čak i maksimalno. Ako je u stavkama “crtež” , „boja” i “perje” dobila manje od „starta” onda svakako ne može dobiti maksimalni broj poena već će on biti umanjen za poen ili dva u zavisnosti od ocena. Slično važi i za pticu koja nije dobila startni broj bodova na „držanju i stavu” i „veličini i obliku”.

Međutim, ono na šta bi morao da pazi svaki sudija je da ova stavka ne postane “stavka za podkusurivanje”.

Takođe, ne sme se dogoditi da ova ocena bude izvedena strogo računski pa da bude suviše mala. Takođe moramo paziti da zbog procene kako će konačan zbir biti suviše mali ocena u ovoj stavci bude nerealno velika. Na kraju krajeva u ovoj stavci treba da ocenimo baš opšti utisak koji je ptica ostavila na nas same svojim izgledom i ponašanjem u izložbenom kavezu. Ocena u ovoj stavci bi morala da bude u skladu sa konačnim zbirom, jer kada bi smo ocensku listu zamenili samo jednom stavkom onda bi to bio opšti utisak

Na kraju, prilikom sveukupnog ocenjivanja moramo paziti da zbog jedne iste greške ptici ne umanjujemo ocenu u dve stavke, jer bi onda ona naizgled bila dobo ocenjena, jer bi bilo opravdanja za to, ali bi dobila isuviše malu ukupnu ocenu, što bi pticu svakako oštetilo i umanjilo njenu realnu vrednost kao izložbeni eksponat.

Meksička zimovka

MUTACIJE

Kao što je već navedeno meksička zimovka nije domestifikovana ptica ali je na dobrom putu da to uskoro postane. Do sada je stvoreno više mutacija, uslavnom crteža, odnosno melanina.

Kada su mutacije u pitanju moguće su mutacije boja i mutacije crteža, kao i mutacije i jednog i drugog. To znači da prilikom ocenjivanja mutiranih ptica te promene se ocenjuju u tačkama crtež, odnosno boja.

Meksička zimovka

MUTACIJE

Da sada su poznate sledeće mutacije:

Albino,

Smeđa (bruno),

Izabel,

Pastel,

Opal,

Feo,

Topaz i

Torba diluito

(italijanski naziv - rasvetljeni „treset“)

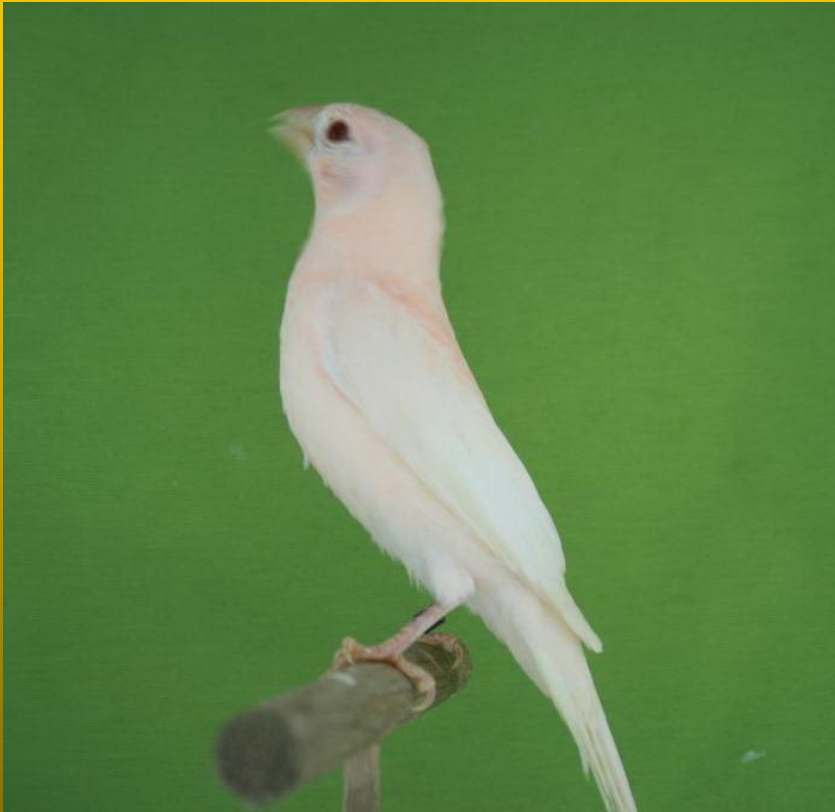
Bela crnooka

Neke mutacije su u postupku stvaranja, a neke su spontano stvorene u prirodi, kao što je bela crnooka sa priloženih fotografija.

Ima, naravno i onih koje su nepoželjne u izložbenom smislu – to su šarene ptice.

Meksička zimovka

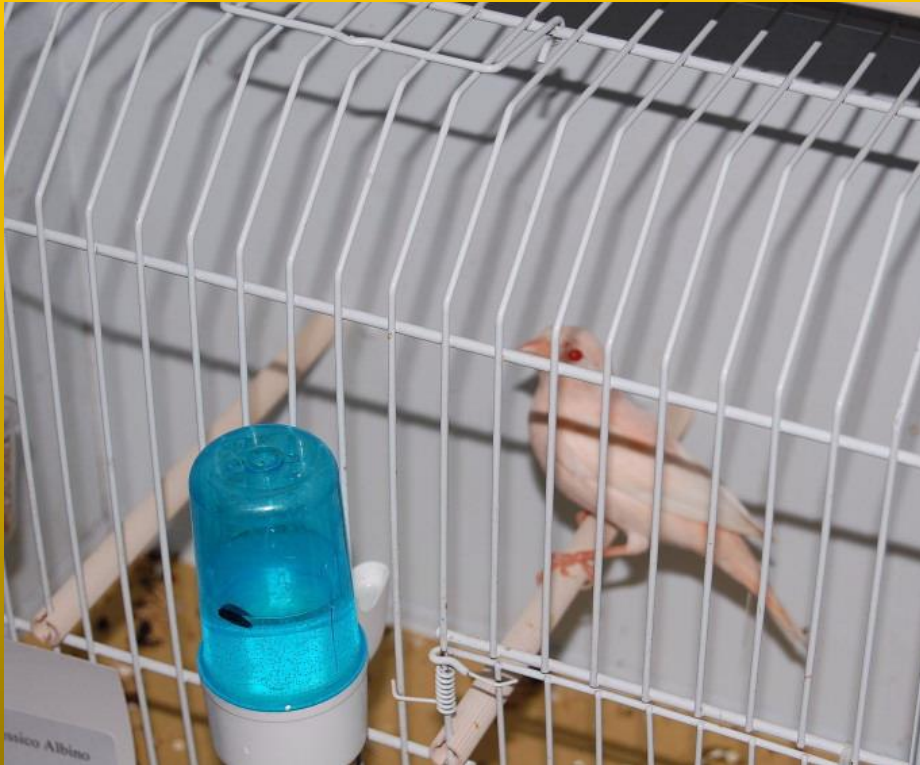
MUTACIJE

albino mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

Albino mutacija

Bela crnooka mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

Bela crnooka mutacija
iz prirode

Meksička zimovka

MUTACIJE

Opal mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

Opal mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

Feo mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

Feo mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

Feo
mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

Topaz mutacija

Meksička zimovka

MUTACIJE

© Terry Sohil

Simpatična ali nepoželjna
šarena mutacija

Budućnost vidim u tome da se da se uvede malo reda i kod odgajivača i na izložbama ove vrste ptica. Da se edukuju odgajivači i ocenjivači, da se podvrste zaštite od međusobnog ukrštanja i da se oforme posebni standardi za podvrste. U realizaciji tog cilja potrebno je dobro poznavanje podvrsta i strogo kažnjavanje za nepridržavanje ovog principa. Na žalost ne postoji dostupna literatura i kvalitetne fotografije ili crteži koji bi nam u ovom trenutku pomogli u tome da u potpunosti razlučimo sve razlike među povrstama. Ipak, ostaje nam da se nadamo da će u budućnosti ovaj cilj biti ostvaren!

HVALA NA PAŽNJI!

**S poštovanjem
Slobodan Kulić,
OMJ sudija za egzotične ptice**